

ПРИКАЗКА ЗА ЕДНО ГОЛЯМО УЧИЛИЩЕ В ЕДНО МАЛКО ГРАДЧЕ

Ана Боргоджийска, Павлина Плачкова
Основно училище „Христо Ботев“ – Раковски

Резюме. Текстът разказва за подготовката на училището за отбелязване на 150 години от неговото основаване. Идеята за създаване на филм ретроспекция, родила се по време на подготовката, се е превърнала в своеобразна разходка във времето и поглед през годините към хората и техните усилия, съхранили училищния дух до наши дни.

Ключови думи: училище; празник; учители; наследство

*„Минаваш от клас във клас
и от любов в любов –
до любовта към синове и внучета,
които сядат там, на твоя чин
и дирят за очите си лъчи.
Училището, старото училище,
в което вечно млад звънец звъни!
И влизат в час и Африка, и Азия,
когато вик отекне: „Клас стани!“.*

Във връзка с провеждането на III регионална конференция на началните учители от област Пловдив „Училището – място за деца“ ОУ „Христо Ботев“ – гр. Раковски, бе поканено от РУО – Пловдив, да представи филм за цялостната педагогическа дейност на учителите от начален етап.

Да се направи филм за училище с повече от 150-годишна история, беше предизвикателство за нас. В главите ни бушуваха хиляди въпроси: „Ще успеем ли да покажем в кратките епизоди богатия опит, трупан през годините?“, „Ще успеем ли да покажем духа и неугасващия пламък за знания, предаван от поколение на поколение?“.

Питахме се какво ли е било в началото.

Разтворихме пожълтелите архив, за да си изградим донякъде представа за основаната през 1863 година от отец Яко Яковски първа сколя, приканила неуките до-

тогава деца на четмо и писмо. След повече от век и половина решихме да покажем колко различно е всичко днес. И ние, съвременните радатели на духа и знанието, вероятно също сме много по-различни от първите даскали. Но колкото и да са се променили във времето мисията на училището и визията на неговите обитатели, неизменни остават всеотдайността на стотиците учители от „Христо Ботев“ и взаимността, с която хилядите им ученици са попивали от тях знания, умения и духовни ценности.

Идеята

Решихме да напишем приказка за ОУ „Христо Ботев“. Приказка, чрез която да покажем:

- педагогическата дейност на учителите;
- материалната база, с която разполагаме;
- дидактическите средства, методи и похвати, които се използват;
- успехите на нашите ученици;
- извънкласни и извънучилищни дейности.

Резултатът

Получи се една впечатляваща колекция от стойностни изповеди за учителското ежедневие, свързано с пряката работа в час, с празници, извънкласни дейности, състезания, конкурси, олимпиади и много други. И в цялата богата картина на показаните епизоди се открие светлият образ на ДЕТЕТО – стимулирано и привличано като партньор, обичано и насочвано в процеса на духовно и интелектуално извисяване. Оформи се достолепната фигура на УЧИТЕЛЯ – творец и вдъхновител.

Началото на приказката

Имало едно време едни много умни, весели и малко палави дечица, които живеели в град Раковски, квартал Секирово. Така се случило, че през лето 2016/2017-о училищното звънче призовало всички. Те били колкото еднакви, толкова и различни, но имали една обща цел – да се учат, да се учат, та в живота да сполучат! И тръгнали те да превземат Замъка на знанието. Този замък се наричал ОУ „Христо Ботев“. Малките палавници с нетърпение очаквали своята първа среща със съучениците си и своята първа учителка...

Добре дошли в ОУ „Христо Ботев“ – гр. Раковски!

Започнахме с най-малките възпитаници в нашето училище. Всяка година в училището се сформират групи от 5- и 6-годишни деца. Децата са само от ромски произход и не са обхванати в детските градини.

„Да, това са най-малките възпитаници на нашето училище, само на 5 и 6 години, и са още в подготвителна група. Иват с радост и много усмивки в нашето училище.“

Ани Йовчева – учител в подготвителна група

Всеотдайната работа на учителите с тези деца води до по-успешното им социализиране и приобщаване към училищния живот. Продължихме с проследяване в отделни епизоди педагогическата дейност на учителите от I до IV клас.

I клас. Акцентирахме върху предстоящия празник на буквите, както и върху работата по базова грамотност.

Всичко първо е красиво.

Първа песен, първи час.

*Ала няма по-щастливо
от детето в първи клас.*

В живота на всеки ученик най-вълнуващ е първият учебен ден, но не по-малко вълнуващ е и Празникът на буквите.

„Празникът на буквите представлява сбогуване с Букварчето и ни дават новата Читанка, защото сме изучили всички буквички.“

Александра Власова, I^a клас

„Това е най-хубавият празник в живота на всеки ученик. Спомням си с умиление за моя!“

Габриела Бъмбина, V^a клас

„Тази година дочаках голяма радост – вече внучето ми е първокласник! Наскоро, като баба, бях поканена на празненството на буквите. Видях колко цветно е в класната стая, с малки чинове – съвременно и модерно! Фасадата на училището е обновена, спортната площадка – с изкуствена трева. Децата – умни и талантиливи, танцуваха, драматизираха, декламираха и аз с вълнение разпознах едно стихотворение от моето детство. Това много ми хареса и си помислих, че г-жа Ана Гиева е мъдра учителка, щом продължава традицията и е пренесла най-хубавите стихове през вековете. Убедена съм, че е пренесла и най-хубавите качества на по-старите учители. Повярвайте ми, има на какво да ни научат още те. Всъщност само така, с надграждане на постигнатото,

ще се достигне до усъвършенстване. Това ми дава основание да вярвам, че в това бездуховно време ОУ „Христо Ботев“ е един малък оазис на дух, на принципи, на патриотизъм. Просто защото традициите са много силни.“

Стефка Кисова – възпитаник на ОУ „Христо Ботев“

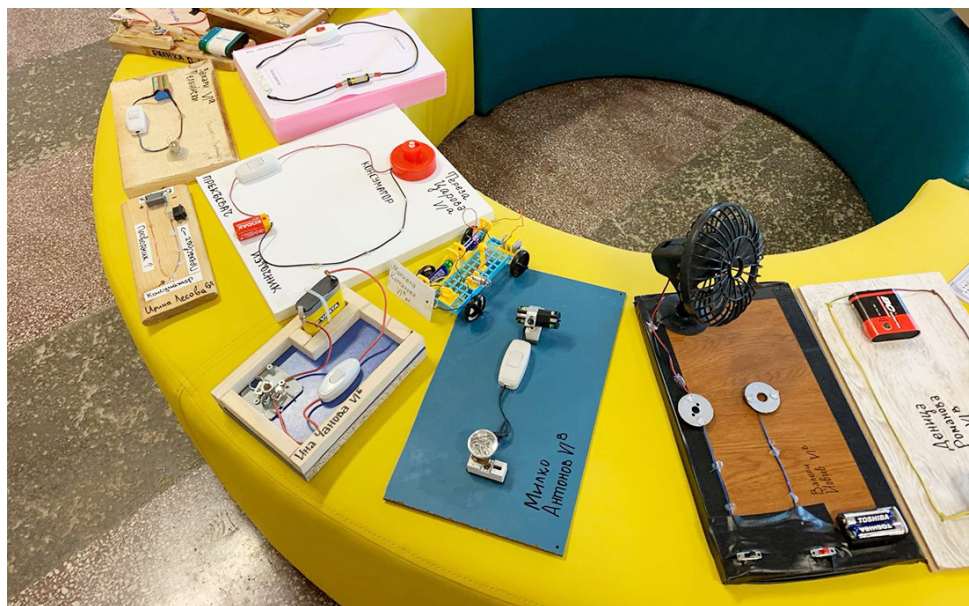
След изучаване на числата от I до X в първи клас се провежда и Празникът на цифрите. Филмът продължава с проследяване на ежедневието на второкласниците, третокласниците и четвъртокласниците. В епизодите ясно се вижда цялостната методическа работа на учителите в начален етап, подготвителна група и целодневно обучение. Показани са богатата материална база, използваните дидактически средства и методи, изготвените от учениците и родители проектни задания. Богат и изпъстрен с много извънкласни дейности е животът на учениците. Незабравими за тях остават спомените и зародените приятелства по време на екскурзии, зелени училища, състезания и фестивали.

В последните години училището ни се радва на добра положителна тенденция – расте броят на децата, като от 247 през учебната 2010/2011, тази година те са 339. Разбира се, увеличава се броят и на ромските деца, но това в никакъв случай не е за сметка на качеството на учебния процес. Благодарение на добрата подготовка учениците ни постигат високи успехи на олимпиадите „Знам и мога“, „Български език и литература“, „География и икономика“ и др. Всяка година участват в международни конкурси по английски език. На НВО – IV клас, средният бал на училището винаги е по-висок от средния за страната, а на изпитите се явяват почти всички ученици. Те са спокойни, в ръцете на добри и опитни специалисти.

Екипът от преподаватели с годините е изградил свой креативен модел на методическа работа, който дава много добри резултати. Училището ни се радва на подкрепата на Община Раковски и на родителите. В I клас акцентът е изграждането на четивна техника, за II клас водеща е подготовката за участие в Регионалната конференция на началните учители, III клас активно се включват във всички училищни мероприятия, а при IV клас усилията са насочени към постигане на добри резултати в олимпиади, състезания и изпитите за НВО.

Много добра приемственост съществува при преминаване от подготвителна група в I клас, от IV в V клас. В синхрон работят учители и ученици в клас и в групите за целодневно обучение. Педагогическият екип е сплотен, отговорен, квалифициран, като от всички 40 преподаватели 26 са магистри, а 21 са с ПКС. В училище има много млади новоназначени колеги, които биват подкрепяни от по-опитните учители и заедно творят и изграждат облика на нашето училище.

„Не знам какво е това чувство, което е примесено с уважение, благодарност, любов, вина, удовлетворение. Сякаш ми се иска да кажа: „Аз наистина

станах човек. Така, както ни учехте вие. Вие бяхте добра учителка, аз пък бях добра ученичка!“ . Това комплексно чувство ще го нарека уважение, макар че на мен ми харесва повече думата любов.“

Бъдете благословени всички учители, осъзнали огромната мисия, която носите: да дадете на децата не само знания, но и възпитание, самочувствие и най-важното да ги направите ХОРА!“

Стефка Кисова – възпитаник на ОУ „Христо Ботев“

A TALE FOR ONE BIG SCHOOL IN ONE SMALL TOWN

Abstract. The text describes the school’s preparation for celebrating the 150th anniversary of its foundation. The idea of creating a retrospective film, born during the preparation period, has become a kind of time-travel and a look over the years to the people and their efforts that have kept the school spirit to present day.

Keywords: school; holiday; teachers; inheritance

✉ **Ms. Anna Borgogiyska** – Head Teacher, Elementary Ctage
Ms. Pavlina Plachkova – Senior Teacher, Elementary Ctage
Hristo Botev Primary School
Rakovski, Bulgaria
E-mail: oubotev@oubotev.bg

ПОСТИГАНЕ НА БАЗОВА ГРАМОТНОСТ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ II КЛАС

Даниела Говедарска, Мария Котова, Ивелина Масалджийска
Основно училище „Христо Ботев“ – Раковски

Резюме. Текстът разглежда методи и похвати за превръщане на ученика в активен участник в учебния процес. Посочени са конкретни подходи, използвани в клас, оценен е ефектът от прилагането им. С помощта на екипна работа, участие в проектни задачи и извънкласни занимания е установено значително повишаване на интереса и подобряване на уменията за четене и писане при деца от началния етап на обучение.

Ключови думи: ученик; активен участник; учебен процес; подход; ефект; екипна работа

Съвременното дете трябва да бъде активен участник в учебния процес, като умее да използва различни познавателни действия, а не само пасивно да приема информация (Vasileva, 2004). Детето трябва да учи активно, с разбиране и извличане на собствен смисъл и опит от прочетеното с цел самообразование и постигане на базова грамотност; обучението да протича в стимулираща дидактическа среда; да се развиват умения за пренос на наученото и решаване на различни типове автентични задачи; да се развиват въображението и креативното мислене. А това означава процесът на обучение в началното училище и методическата работа на учителя да се осъществява на основата на компетентностния подход в посока на изграждане на ключови компетентности на учениците от I – IV клас.

Това ни подтикна освен общоприетите и използвани в училищната практика дидактически методи, похвати и форми да прилагаме интерактивни методи и съвременната международна образователна стратегия – формиращо оценяване, които мотивират ученика да извърши определено действие, да се включи в определена ситуация. Целта, която си поставихме, е развиване и усъвършенстване на учениците за създаване на устна и писмена реч; творческите способности, мисленето и въображението им.

За да провокираме творческия потенциал на учениците, използвахме метода „Самостоятелна творческа задача“, в който децата съчиниха гатанки; писаха съ-

чинения на тема „Моят рожден ден“; римушки; писма до Дядо Коледа; изготвиха, записаха и представиха здравословно меню и постери; съчиниха басни по предложена словесна опора. С помощта на учителя децата изработиха цветни забавни шаблони, върху които твориха и писаха изброените самостоятелни творчески задачи. Това предизвика гама от чувства, настроения и преживявания.

*Не е учител, но учи децата
със знания им пълни главата.
Що е то?*

*Аз съм риба закачлива,
много палава, игрива,
с фонтанче на главата,
плувам във водата.
Що е то?*

*Книгата ти разтвори
и бързо в нея погледни.*

*Това малко слонче
прилича на балонче.*

Във връзка с предстояща тема по околени свят „Хората имат различни професии“ се роди идеята да създадем книжка, която озаглавихме „Аз и моята мечтана професия“. Поставихме си следните задачи:

– посещение на местната хлебопекарна (*децата се запознаха отблизо с професията на хлебаря и пекаря*);

– създаване и сглобяване на книжка (*взеха участие всички ученици от II клас. Въз основа на натрупаните впечатления написаха собствени текстове „Какъв искам да стана, като порасна?“ и влязоха в роля на журналисти, като проведоха и написаха въображаемо интервю с лекари, учители, музикални изпълнители и др. Корицата на книжката бе нарисувана от ученичка с изяви способности по изобразително изкуство*);

– представяне на книжката (*второкласниците с гордост представиха своя труд пред четвъртокласниците, както и в сайта на училището*).

Чудесен начин за „почувстване“ на поведението на героите от литературните произведения е ролевата игра (драматизации), която използваме ежедневно в учебния процес. Разиграха се по конкретен текст, като след това се правеше коментар върху действията и качества на героите (*„Пипи попада в схватка“, съвременен вариант на „Дядо и ряпа“*). За детайлизиране на образите във въображението на децата спомогна и методът асоциативен облак/визуализация „Кой какъв е?“ (*Пипи е..., Карлсон е...*). За развитие на способности да разсъждават, за придобиване на опит в решаване на проблемите и умения да записват своите решения, в часовете използваме дискусии и казуси. В час по български език и литература във връзка с темата „Патиланско училище“ се проведе дискусия на тема „Училището на бъдещето“ (*децата желаят всички стаи да бъдат снабдени с модерни технологични средства, интерактивни дъски, таблети, компютри; тежките раници да се заме-*

нят с електронни учебници; в училище да има басейни, спортни зали, малки паркове; училището да остане място, където децата да бъдат приятели, да бъдат добри, да бъдат хора.). Учениците с ентузиазъм се научиха да разработват предложения за решения по дадени казуси (*Валери е твой съученик от II клас. Често в часовете звъни телефонът му. Ти смяташ, че трябва да предложиш на г-жа Димитрова решение на проблема. Какво е твоето решение?*). Учениците работиха индивидуално и по групи и изказаха различни предложения за решаване на проблема, след което ги записаха в предварително изработени цветни шаблони.

Успешното прилагане на методите „Лавина“, „Пирамида“ и „Мозъчни карти“ спомогна за овладяване на стратегии за творческо писане, за развитие на мисленето и въображението на второкласниците, за формирането на индивидуален творчески стил, за подреждане на дадени събития в определена последователност (*Лавина – „Най-голямото богатство“: Какво правел непрекъснато момъкът? С кого се срещнал? Опиши. Какво споделил момъкът на богаташа? Той какво му отвърнал? ...Пирамида – „Пипи попада в схватка“: Как се казва? Как изглежда? Каква е тя – добра или лоша, обикновена или необикновена? Как постъпва с момчетата, които бият Виле? Защо?...*). Работните листове, върху които работят учениците, са наситени с богат илюстративен материал.

Наред с изброените по-горе методи използваме и други, които изискват партньорски взаимоотношения, диалогов вид комуникация между самите учащи, между учащите и интерактивната мултимедия, между учащия/ учащите и обучаващия (Ivanova, 2008: 153). Това са „Мозъчна атака“ и „Работа по проект“. Постиженията на малките ученици трябва да бъдат забелязвани и поощрявани. Това е и причината освен стандартно оценяване да приложим и съвременната международна образователна стратегия – формиращо оценяване. Освободеността на детето да „бъде самото себе си“, и чувството за сигурност създават благоприятен емоционален фон за работа (Ivanova, 2008: 49).

За оценяване степента на вярност на представена от ученици информация използваме таблото „Гъсеничко“. (*Тялото му е изградено от трите цвята на светофара – зеленият цвят означава „Справяш се отлично“, жълтият – „Справяш се добре“, а червеният – „Старай се повече“.*) Учителят проверява домашната работа по български език и в тетрадката рисува кръгче с един от трите цвята. Резултатите се съобщават и нанасят в тялото на Гъсеничко. За оценяване степента на вярност на представена от ученици информация ученици оценяват ученици с помощта на различен тип картончета (геометрични фигури, ръчички и др.) с цветовете на светофара. В края на учебния час учениците попълват различни самооценъчни карти за проверка и самооценка (приложение 1), въпросници, интерактив-

ни табла (Куфарчо – приложение 2). Използването на интерактивни методи и формиращо оценяване допринесе за общото интелектуално развитие на учениците. Творческите им работи, проектните материали, междинни и крайни оценки и социалните изяви се съхраняват в индивидуално портфолио (Vasileva, 2009: 42).

Прилагането на разнообразни интерактивни методи, похвати и техники в обучението полага основите за ранния и продължаващ успех на учениците, за по-нататъшното им включване в социалния, културния и професионалния живот. Овладяването на способността за четене и писане е основно социално и икономическо изискване на обществото.

Приложение 1

Карта за проверка и самооценка – представлява таблица, разделена на две колони. В лявата част са записани въпросите, с които учителят проверява какво са научили учениците в часа. В дясната част писмено отговарят на зададените въпроси. След устна проверка децата се самооценяват, като рисуват цвете с три, четири, пет... листенца, отговарящи на броя на въпросите. Ако те са четири, а верните отговори три, рисуват цвете с три листенца.

Какво научих днес?

Стар Димо

1. Какви хора са били хайдутите?

.....

2. Коя дума се среща в народната песен „Стар Димо“? Защо?

.....

3. Как славейчето се отнася към стария войвода?

.....

4. Защо птичката нарича гората „майка хубава“?

.....

Самооценка:

Приложение 2

Интерактивното табло „Куфарчо“ представлява куфарче, което е разделено на клетки, в които са вписани имената на децата от класа. Учителят поставя въпрос, който записва на дъската. Учениците отговарят писмено върху цветни лепящи листчета и залепват своя „Билет за изход“ в клетката си. В междучасието сами ги проверяват и преценяват кой има нужда от допълнителна работа.

ЛИТЕРАТУРА

- Василева, Е. (2009). *Съвременното начално училище, Оценяване на учебните резултати*. София: Просвета.
- Василева, Е. (2004). *Съвременното начално училище – реалност и предизвикателства*. София.
- Иванова, Н. (2008). *Съвременното обучение по български език и литература в началния етап на образование, II част*. София: Образование.

REFERENCES

- Vasileva, E. (2009). *Savremennoto nachalno uchilishte, Otsenyavane na uchebnite rezultati*. Sofia: Prosveta.
- Vasileva, E. (2004). *Savremennoto nachalno uchilishte – realnost i predizvikatelstva*. Sofia.
- Ivanova, N. (2008). *Savremennoto obuchenie po balgarski ezik i literatura v nachalniya etap na obrazovanie, II chast*. Sofia: Obrazovanie.

ACHIEVING BASIC LITERACY FOR STUDENTS IN 2ND GRADE

Abstract. The text discusses methods and techniques for making the student active participant in the learning process. Specific approaches used in the class are indicated, and the impact of their implementation – evaluated. With the help of teamwork, participation in project assignments and extracurricular activities, there has been a significant increase in interest and in reading and writing skills in children from the initial stage of education.

Keywords: student; active participant; educational process; approach; effect; teamwork

✉ **Ms. Daniela Govedarska**
Ms. Mariya Kotova
Ms. Ivelina Masaldzhiyska
Hristo Botev Primary School
Rakovski, Bulgaria
E-mail: oubotev@oubotev.bg